

[Oluf Pedersen.]

danske landmænd her og takker sa dejligt: hvor er det herligt, at den søde og rare stat vil komme og give os penge! Hvad er det for en latterlig forestilling? Kan man være det bekendt? Jeg synes det ikke, og jeg vil advare imod at vedtage et lovforslag som dette.

Fuglsang: Jeg kan på mit partis vegne i modsætning til den sidste ærede ordfører gå ind for hovedlinien i dette lovforslag, for så vidt som det jo falder sammen med det krav, mit partis ordfører for rammeloven i går gjorde sig til talsmand for, nemlig at de frigjorte Marshallpenge, der her er tale om, i et vist omfang skulle benyttes til produktionsfremmende og beskæftigelsesfremmende formål. En sådan modernisering af de forskellige virksomheder indenfor landbruget og landbrugsproduktionen er jo i høj grad nødvendig og i pagt med tiden.

Jeg har nævnt den beskæftigelsesmæssige side af disse spørgsmål, men der er jo sådan set her tale om en ganske kort fornøjelse, for som altid når det drejer sig om rationalisering, vil en rationalisering også her i sidste ende betyde, at mennesker, i dette tilfælde adskillige mejerister, under en eller anden form vil blive gjort overflødige; men sådan er nu udviklingens gang. Den slags tekniske fremskridt bør dog ikke udelukke de være til gavn for arbejdsgiverne, men også komme selve arbejderne til gode, og dette understreger betydningen af, at arbejderne står fast på også at få deres part af de tekniske fremskridt ved at få nedsat arbejdstid, forlænget ferie og den slags i samme takt, som maskinerne gør arbejdskraft overflødig.

Som sagt, vi støtter hovedprincippet i dette lovforslag, men det betyder ikke, at vi ikke har invendinger til det. Der er f. eks. rentespørgsmålet. Vi er principielt tilhængere af, at staten stiller lånemidler til rådighed for sådanne formål, som der er tale om her, således at f. eks. andelsbevægelsen ikke i mere eller mindre høj grad er henvist til private lån, men kan få billige og lempelige lånevilkår af staten. Netop derfor kan det heller ikke være meningen, at staten skal lade sin rentepolitik dirigere af forholdene på det private lånemarked og de private kapitalisters mere eller mindre udprægede spekulationer, og derfor er jeg fuldkommen enig med de ærede medlemmer hr. Carl Petersen, hr. Niels Eriksen og hr. Kirkegaard, som fandt, at renten var for høj. Når imidlertid talsmændene for disse partier har dette synspunkt, er der al grund til at tro og håbe

på, at dette spørgsmål vil blive ordnet på tilfredsstillende måde under den udvalgsbehandling, som lovforslaget sikkert kommer til at gennemgå.

Ligeledes er jeg, uden at jeg skal komme nærmere ind på det, enig med det ærede medlem hr. Carl Petersen i hans indvendinger med hensyn til landbrugsministerens temmelig vidtgående beføjelser.

Vi har nu i dag behandlet et lovforslag, som drejer sig om støtte til ensilagebeholdere, kostalde, svinestalde og andre forhold indenfor landbrugsproduktionen. Vi er i øjeblikket i færd med at behandle et lovforslag, som betyder modernisering og udvikling af mejerier, slagterier, og hvad der kan komme her ind under, og jeg finder som sagt alt dette prisværdigt og rigtigt, men det spørgsmål, som mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Alfred Jensen, rejste i går, boligspørgsmålet, spiller i høj grad en rolle netop på landet, indenfor landbrugsproduktionen. Sagen er jo, at selve det tekniske produktionsapparat kan være så fint og moderne, som det være vil. Det vigtigste grundlag for produktionen er dog og vil altid være selve mennesket og det menneskelige arbejde. Men medens man altså fra statens side stiller midler til rådighed for modernisering af f. eks. ko- og svinestalde, er det stadigvæk sådan, at det vigtigste led i landbrugsproduktionen, landarbejderne, stadig er henvist til de samme usunde, faldefærdige, fugtige rønner, som de har boet i gennem generationer. Der er så sandt også på dette område ting, der trænger til at rettes, ting, der trænger til at blive fornyet, ting, der trænger til at blive repareret. Man kan ikke tale om, at dette forhold indenfor landbrugsproduktionen er løst på en tilfredsstillende måde, før man kommer så vidt, at man sætter mennesket lige så højt, som man sætter husdyr og redskaber.

Hvornår, må man uvægerligt spørge, når man følger det lovgivningsarbejde, der foregår her på rigsdagen, viser man sin respekt for det levende menneske ved at stille det på den plads i samfundet, det fortjener, og ikke altid sidst i rækken efter husdyr og redskaber. Nuvel, jeg indrømmer gerne, at jeg ikke nærer noget særligt stort håb om en virkelig grundlæggende ændring i denne henseende, så længe vi har de nuværende samfundsforhold.

Eet er, at selv en liberalistisk indstillet regering kan fravige visse principper, f. eks. med hensyn til staten og statens lånevirkosomhed, sådan som dette lovforslag nu engang vidner om, for sådan er nu engang livet.